

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 171/2021
07.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез, Гордане Комненић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Биљана Микићевић, адвокат из ..., против тужене Техничке школе „Јован Жујовић“ из Горњег Милановца, коју заступа директор школе Бојан Вељовић, по овлашћењу Државног правобранилаштва, Одељења у Краљеву, ради накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3040/19 од 13.08.2020. године, у седници већа одржаној дана 07.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, па **СЕ ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3040/19 од 13.08.2020. године, у ставу другом изреке, тако што се одбија, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П1 130/18 од 10.07.2019. године, у ставу првом изреке, а **ПРЕИНАЧАВАЈУ** решења о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3040/19 од 13.08.2020. године и ставу трећем изреке пресуде Основног суда у Горњем Милановцу П1 130/18 од 10.07.2019. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Техничка школа „Јован Жујовић“ из Горњег Милановца да тужили АА из ... накнади трошкове првостепеног и другостепеног парничног поступка у износу од 68.100,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 52.300,00 динара од извршности пресуде до исплате, све у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиле изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3040/19 од 13.08.2020. године, као о изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, па **СЕ ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3040/19 од 13.08.2020. године, у ставу првом изреке и пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П1 130/18 од 10.07.2019. године, у ставу другом

изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Техничка школа „Јован Жујовић“ из Горњег Милановца да тужиљи АА из ..., на име трошкова издавања потврде о цени аутобуске карте, исплати износ од 500,00 динара, са законском затезном каматом од 22.02.2018. године до исплате, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи накнади трошкове ревизијског поступка у укупном износу од 12.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П1 130/18 од 10.07.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана је тужена да тужиљи, на име трошкова за долазак и одлазак са рада, за период од 01.01.2018. године до 01.06.2018. године, исплати одређене новчане износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе одређено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиљи, на име трошкова издавања потврде о цени аутобуске карте, исплати износ од 500,00 динара, са законском затезном каматом од 22.02.2018. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 46.300,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3040/19 од 13.08.2020. године ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиље и првостепена пресуда потврђена у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у ставовима првом и трећем изреке, тако што је тужбени захтев одбијен, као неоснован и ставом трећим изреке обавезана тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 55.500,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, ревизија тужиље изјављена против побијане пресуде у ставовима другом и трећем изреке је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, а у погледу ревизије изјављене побијане пресуде у ставу првом изреке испуњени су услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној, имајући у виду ревизијске наводе и правоснажне одлуке достављене уз ревизију, у којима је изражен правни став о праву на накнаду трошкова издавања потврде о цени аутобуске карте, супротан ставу нижестепених судова, због чега је на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиље основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код тужене по основу Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности од 05.02.2007. године. Према члану 8. уговора тужила има право на накнаду трошкова у вези са радом у висини утврђеној Законом о раду и одредбом члана 27. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика. Чланом 27. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, који је био у примени у моменту закључења уговора о раду, било је прописано да запослени има право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у висини превозне карте у јавном саобраћају.

Тужена је 12.01.2018. године са Предузећем „Аутопревоз“ д.о.о. Чачак (а на основу уговора закљученог између Општине Горњи Милановац и Предузећа „Аутопревоз“ д.о.о. Чачак од 29.12.2017. године о бесплатном и превозу са попустом превозу путника у јавном саобраћају) закључила уговор о обезбеђењу сопственог превоза запосленима Школе у јавном градском и приградском превозу путника на територији Горњи Милановац, којим се овај превозник обавезао да у аутобусима којима обавља поверену делатност превоза путника у јавном саобраћају на подручју општине Горњи Милановац обезбеди превоз запосленима тужене, уз одговарајућу легитимацију - потврду која се издаје на основу списка запослених који превознику доставља тужена школа, са релацијама и распоредом рада школе. Уговор је закључен на одређено време до 31.12.2018. године.

Вршилац дужности директора тужене је обавестио све запослене 04.01.2018. године да могу преузети потврду којом остварују право на превоз уместо месечне карте. Тужила је најпре преузела потврду, али ју је потом вратила, након одлуке да се неће користити превозом преко Предузећа „Аутопревоз“ д.о.о. Чачак, јер јој тај превоз не одговара. Тужила је ради доласка и одласка на рад у спорном периоду од 01.01.2018. године од 01.06.2018. године користила такси или сопствени превоз.

Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђени су износи трошкова превоза тужиле за долазак и одлазак са рада, према цени дневне превозне карте у једном правцу у износу од 20,00 динара на релацији ...-... и евиденцији броја радних дана тужиле у спорном периоду, у складу са чим је тужила поставила тужбени захтев, а на који странке нису имале примедбе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом материјалног права из члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду, члана 1. став 2. тачка 28. Закона о превозу путника у друмском саобраћају, члана 27. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика и члана 8. Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности оценио да је тужбени захтев за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада основан, у износима утврђеним из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке. Према датим разлозима, иако је тужени за потребе доласка и одласка са рада запослених обезбедио превоз преко Предузећа „Аутопревоз“ д.о.о. Чачак, који тужила није користила, тужили право на накнаду трошкова превоза припада у складу са чланом 8. Уговора о уређењу међусобних права, обавеза и одговорности из 2007. године према којој запосленом припада право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у висини превозне карте у јавном саобраћају, јер та одредба Уговора о

раду није мењана након ступања на снагу новелиране одредбе члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 75/14). Истовремено је првостепени суд оценио неоснованим захтев за накнаду трошкова издавања потврде о цени аутобуске карте у износу од 500,00 динара, јер се из потврде не види на чији захтев је потврда издата, а тужилја није доставила доказ да је наведени износ за потврду платила, односно да је тај трошак заиста имала.

Другостепени суд је оценио да је правилна одлука првостепеног суда да тужбени захтев за накнаду трошкова издавања потврде о висини превозне карте није основан, из разлога што је тужилја потврду о висини цене превозне карте прибавила на сопствену иницијативу, ради подношења захтева послодавцу за накнаду трошкова превоза, иако је у том моменту знала да постоји организован превоз за долазак и одлазак са рада, тако да се не може туженој приписати у кривицу штета коју је тужилја претрпела. Због наведеног, другостепени суд је у овом делу жалбу тужилје одбио као неосновану и првостепену пресуду потврдио.

У погледу захтева за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада у спорном периоду, другостепени суд је оценио да првостепени суд није правилно применио материјално право, због чега је применом члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 75/14) и члана 26. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ бр. 21/2015) у овом делу првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев одбио, као неоснован. Према становишту другостепеног суда тужена је обезбедила превоз запосленима ради доласка на рад и одласка преко предузећа који се бави аутобуским превозом, а коме је доставила спискове запослених, (међу којима је и тужилја), који су имали право на бесплатан превоз. Чињеница да је тужилја преузела потврду о коришћењу бесплатног превоза коју је потом вратила туженој и за потребе доласка и одласка са рада користила сопствени превоз, тужилји не даје право на накнаду трошкова превоза, јер обавеза послодавца да запосленима исплати трошкове превоза у висини цене превозне карте у јавном саобраћају постоји у ситуацији када послодавац није обезбедио сопствени превоз, што није ситуација у конкретном случају.

По становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује да је другостепени суд у погледу оцене неоснованости захтева за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада погрешно применио материјално право.

Чланом 118. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 24/05 ... 54/09) било је прописано да запослени има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у складу са општим актом и уговором о раду, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају. Новелираним одредбом члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број 75/14) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Чланом 26. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ бр. 21/2015), који је у примени од 05.03.2015. године, прописано је да запослени има право на накнаду за

долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају (градски, приградски, међуградски), која мора бити исплаћена до петог у месецу за претходни месец, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз.

Суштина права зајемченог чланом 118. став 1. тачка 1. Закона о раду је да се запосленом исплати надокнада за трошкове превоза од места становања до места запослења, ако због раздаљине између тих места запослени те трошкове евидентно има. Ово законско право је запосленима ускраћено само у случају да је послодавац запосленима обезбедио сопствени превоз.

По оцени Врховног касационог суда, погрешан је закључак нижестепених судова да је тужена запосленима обезбедила сопствени превоз, јер превоз који је тужена обезбедила запосленима преко Предузећа „Аутопревоз“ д.о.о. Чачак није обезбеђен само ради превоза запослених код туженог, већ је реч о градском превозу преко тог превозника чији ред вожње није организован на тај начин да буде прилагођен запосленима код туженог, као образовне установе, у којој запослени имају некарактеристично радно време, а које зависи од броја и часова запослених и често варира у току радне недеље. Због наведеног, долазак и одлазак запослених код тужене је често неуклопљив са редом вожње аутопревозника са којим је тужени закључио уговор о превозу запослених, због чега су запослени доведени у ситуацију да за потребе доласка и одласка са рада користе и превоз других аутопревозника који саобраћају на територији Општине Горњи Милановац и на тај начин се излажу трошковима у висини цене превозне карте.

Поред наведеног, опредељење законодавца да се висина накнаде трошкова превоза призна запосленима у висини цене превозне карте у јавном саобраћају истовремено не значи да је коришћење средстава јавног превоза законом прописан услов за остваривање права запосленог на трошкове превоза и да је законом то право ускраћено запосленима који превоз до радног места обезбеђују на други начин (својим возилом, такси возилом и слично).

Имајући изложено у виду, по оцени Врховног касационог суда, тужени није тужили за долазак и одлазак са рада обезбедио сопствени превоз у смислу Закона о раду, због чега би јој било ускраћено законско право на накнаду трошкова превоза, па јој применом члана 118. став 1. Закона о раду и члана 26. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, припада право на накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада у спорном периоду, у износима утврђеним из налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке, на које је првостепени суд ставом првим изреке обавезао туженог, са законском каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, у смислу члана 277. Закона о облигационим односима и члана 26. став 1. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду у ставу другом изреке, тако што је одбио, као неосновану жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у ставу првом изреке.

Основано се ревизијом тужиле указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су оценили неоснованим захтев тужиле за накнаду трошкова издавања потврде о цени аутобуске карте.

Према стању у списима, тужиле се обратила туженом са захтевом за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада у висини цене превозне карте која је важила у спорном периоду на релацији ... - ... - За потребе издавање те потврде тужиле је Предузећу „Аутопревоз“ д.о.о. Чачак исплатила износ 500,00 динара и доставила рачун овог предузећа издат 22.02.2018. године. Да би у вансудском поступку тужиле остварила право на накнаду трошкова превоза, тужиле је била у обавези да уз захтев за накнаду трошкова превоза достави и спорну потврду о висини цене превозне карте, па је по оцени Врховног касационог суда, применом члана 154. у вези члана 172. став 1. ЗОО, тужени у обавези да јој, поред износа трошкова превоза у спорном периоду, накнади и штету коју је исплатом износа на име издавања потврде о цени карте, као нужног трошка за подношење захтева, претрпела.

У вези са тим не може се прихватити као правилан закључак првостепеног суда да тужиле није доказала да је тај трошак заиста имала као ни закључак другостепеног суда да се не може туженој приписати у кривицу штета коју је тужиле по овом основу претрпела, јер знала да постоји организован превоз за долазак и одлазак са рада због чега није била у обавези да прибави потврду о цени превозне карте. Ово због тога што како је напред наведено, право запослених на накнаду трошкова превоза није условљено коришћењем средстава јавног превоза нити му се то право може ускратити ако превоз до радног места обезбеђује на други начин, а тужиле је спорну потврду прибавила у циљу подношења вансудског захтева за накнаду трошкова превоза и доказивања висине износа који јој по овом основу припада, о ком захтеву тужени није донео одлуку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је у наведеном делу преиначио обе нижестепене пресуде на основу члана 416. став 1. ЗПП и одлучио као у ставу трећем изреке.

Имајући у виду коначан успех тужиле у спору, по оцени Врховног касационог суда тужиле применом одредби чл. 153, 154, 163. и 165. ЗПП припада право на накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка у укупном износу од 68.100,00 динара и то за састав тужбе у износу од 6.000,00 динара, за приступ и заступање тужиле од стране пуномоћника из реда адвоката на пет одржаних рочишта у износу од по 7.500,00 динара, право на накнаду трошкова вештачења у износу од 5.000,00 динара, судске таксе на тужбу и пресуду у износу од по 1.900,00 динара, састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и судске таксе на жалбу и одлуку о жалби у износу од по 1.900,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксној тарифи из Закона о судским таксама. На износ трошкова првостепеног поступка тужиле припада право на исплату законске затезне камате од извршности пресуде до исплате, у смислу члана 277. у вези члана 324. ЗОО.

Из наведених разлога, применом члана 165. став 2. ЗПП преиначена су решења о трошковима парничног поступка садржана у ставу трећем изреке другостепене

пресуде и ставу трећем изреке првостепене пресуде и одлучено као у ставу првом изреке.

Тужили, према успеху у ревизијском поступку, применом одредби чл. 153, 154. и 163, у вези члана 3. став 1. ЗПП, припада право на накнаду трошкова за састав ревизије у износу од 12.000,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, због чега је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић